II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Ιουνίου 2004

όσον αφορά διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 81 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την υπόθεση COMP/A.38549 — Βελγική Ένωση Αρχιτεκτόνων

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2004) 2180]

(Το κείμενο στην ολλανδική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(2005/8/ΕΚ)

Στις 24 Ιουνίου 2004, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση για την εφαρμογή του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, η Επιτροπή δημοσιεύει, με την παρούσα, το όνομα των μερών και τα ουσιώδη της απόφασης, συμπεριλαμβανομένων και των κυρώσεων που επεβλήθησαν. Έτσι, λαμβάνεται υπόψη το νόμιμο συμφέρον των επιχειρήσεων περί μη αποκάλυψης του επαγγελματικού απορρήτου. Μη εμπιστευτική απόδοση ολόκληρου του κειμένου στην αυθεντική γλώσσα (NL) και τις γλώσσες εργασίας της Επιτροπής (FR, EN, DE) υπάρχει στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμός (http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html)

ΥΠΟΘΕΣΗ

(1) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στη Λισσαβόνα τον Μάρτιο του 2000 εξέδωσε πρόγραμμα οικονομικής μεταρρύθμισης προκειμένου να καταστεί η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βασιζόμενη στη γνώση, η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική στον κόσμο μέχρι το 2010. Τα ελευθέρια επαγγέλματα καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας.

(2) Η απόφαση για την κλίμακα ελάχιστων αμοιβών της Βελγικής Ένωσης Αρχιτεκτόνων εγγράφεται στο πλαίσιο της σφαιρικής πολιτικής της Επιτροπής για τις υπηρεσίες γενικώς, και τις παρεχόμενες από τα ελευθέρια επαγγέλματα υπηρεσίες ειδικότερα. Γίνεται, συνεπώς, αναφορά στις προτάσεις οδηγιών για τις υπηρεσίες [1] και για τα επαγγελματικά προσόντα [2], καθώς και στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ανταγωνισμό στον τομέα των ελευθερίων επαγγελμάτων [3]. Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ένα μέρος των κανόνων που εφαρμόζονται στα ελευθέρια επαγγέλματα είναι αιτιολογημένο, π.χ. για να μειωθεί η διαφορά του βαθμού πληροφόρησης μεταξύ καταναλωτών και παρόχων υπηρεσιών. Θεωρεί, εντούτοις, ότι σε ορισμένες περιπτώσεις θα μπορούσε και θα έπρεπε να εφαρμόζονται μηχανισμοί ευνοϊκότεροι για τον ανταγωνισμό από τους υφιστάμενους σήμερα κανόνες.

(3) Ο τομέας των ελευθερίων επαγγελμάτων χαρακτηρίζεται γενικά από υψηλό επίπεδο κανονιστικών ρυθμίσεων, επιβαλλόμενων από το κράτος ή από επαγγελματικές οργανώσεις. Οι πέντε βασικές κατηγορίες δυνητικά περιοριστικών κανονιστικών ρυθμίσεων στον τομέα των ελευθερίων επαγγελμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι: i) ο καθορισμός τιμών· ii) οι συνιστώμενες τιμές· iii) οι κανόνες σχετικά με τη διαφήμιση· iv) οι απαιτήσεις εισόδου και τα ειδικά δικαιώματα και v) οι κανόνες που διέπουν τη διάρθρωση των επιχειρήσεων και τις πρακτικές που διέπουν πολλές ειδικότητες.

[1] Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, COM(2004) 2.

[2] Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (υποβλήθηκε από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 250 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ) COM(2004) 317.

[3] Έκθεση ανταγωνισμού στον τομέα των ελευθερίων επαγγελμάτων COM(2004) 83 τελικό, της 9ης Φεβρουαρίου 2004.

(4) Όπως οι επιβαλλόμενες τιμές, έτσι και οι συνιστώμενες έχουν σημαντική αρνητική επίπτωση στον ανταγωνισμό. Αρχικά, μπορεί να διευκολύνουν το συντονισμό των τιμών μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών. Κατά δεύτερο λόγο, μπορεί να παραπλανήσουν τους καταναλωτές ως προς το επίπεδο λογικών τιμών. Αν και είναι αληθές ότι, τουλάχιστον θεωρητικά, οι συνιστώμενες τιμές μπορούν να παράσχουν χρήσιμες πληροφορίες στους καταναλωτές ως προς το μέσο κόστος των υπηρεσιών, υπάρχουν εντούτοις και άλλες λύσεις για την ανακοίνωση πληροφοριών σχετικών με τις τιμές. Έτσι, η κοινοποίηση πληροφοριών από ανεξάρτητα μέρη (όπως οι οργανώσεις καταναλωτών) σχετικά με τις γενικά εφαρμοζόμενες τιμές ή πληροφορίες βασιζόμενες σε δημοσκοπήσεις μπορούν να αποτελέσουν πιο αξιόπιστο σημείο αναφοράς για τους καταναλωτές, και να επιφέρουν λιγότερες στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

(5) Με πρωτοβουλία των εθνικών αρχών ανταγωνισμού, οι συνιστώμενες τιμές για αρχιτεκτονικές υπηρεσίες έχουν ήδη καταργηθεί στη Φινλανδία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

ΠΕΡΊΛΗΨΗ

(6) Η κλίμακα των ελάχιστων αμοιβών θεσπίστηκε από το εθνικό συμβούλιο της Βελγικής Ένωσης Αρχιτεκτόνων το 1967 και αποτέλεσε το αντικείμενο πολλών ενημερώσεων, η τελευταία των οποίων, τον Ιούνιο 2002, χαρακτηρίζει την κλίμακα ως «ενδεικτική». Η κλίμακα ορίζει το ελάχιστο ποσό της αμοιβής που οφείλεται σε αρχιτέκτονα για υπηρεσίες παρασχεθείσες στο Βέλγιο υπό την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου επαγγελματία.

(7) Στις 3 Νοεμβρίου 2003, η Επιτροπή διαβίβασε στην Ένωση την κοινοποίηση αιτιάσεων, και η ένωση υπέβαλε τις παρατηρήσεις της εμπρόθεσμα και η σχετική ακρόαση διεξήχθη στις 9 Φεβρουαρίου 2004.

(8) Η Επιτροπή εξέθεσε στην απόφασή της τα στοιχεία σχετικά με την ουσία της απόφασης για τη θέσπιση της κλίμακας, το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου ελήφθη, και τη συμπεριφορά της ένωσης, βάσει των οποίων η Επιτροπή θεωρεί ότι πρόκειται, στην προκείμενη περίπτωση, για απόφαση ένωσης επιχειρήσεων που έχουν στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Η Επιτροπή καταλήγει σε αυτό το συμπέρασμα ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό της κλίμακας ως «ενδεικτικής» εκ μέρους της ένωσης, και ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι αρχιτέκτονες δε θεώρησαν όλοι την κλίμακα ως υποχρεωτική.

(9) Τα στοιχεία που επιτρέπουν να διαφανεί ότι η κλίμακα είχε ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού είναι, μεταξύ άλλων, το σκόπιμα κανονιστικό ύφος του τίτλου και των αιτιολογικών σκέψεων στο προοίμιο της κλίμακας, καθώς και το γεγονός ότι η ένωση εκπόνησε και διένεμε επί 18 έτη ένα έντυπο σύμβασης-τύπου που πρόβλεπε ως μόνη επιλογή για τον καθορισμό της αμοιβής μια παραπομπή στην κλίμακα.

(10) Αν και για τη διαπίστωση παραβίασης των διατάξεων του άρθρου 81 παράγραφος. 1 της συνθήκης ΕΚ αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η απόφαση περί θέσπισης της κλίμακας είχε σκοπό των περιορισμό του ανταγωνισμού, η Επιτροπή συγκέντρωσε επίσης και στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η κλίμακα εφαρμόστηκε τουλάχιστον μέχρις ενός σημείου.

(11) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου στην υπόθεση Wouters [1], μια απόφαση ένωσης επιχειρήσεων δεν παραβιάζει το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης αν, παρά τα περιοριστικά του ανταγωνισμού αποτελέσματα που είναι συνυφασμένα με τη ρύθμιση αυτή, είναι αναγκαία για την προσήκουσα άσκηση του επαγγέλματος, όπως αυτό είναι οργανωμένο στο οικείο κράτος μέλος. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η θέσπιση (συνιστώμενης) κλίμακας ελάχιστων αμοιβών από την ένωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναγκαία για την προσήκουσα άσκηση του αρχιτεκτονικού επαγγέλματος.

(12) Μετά την κοινοποίηση των αιτιάσεων, η ένωση απέσυρε την κλίμακα και έλαβε τα αναγκαία μέτρα γνωστοποίησης. Η Επιτροπή συμπεραίνει, συνεπώς, ότι η παράβαση έλαβε τέλος την ημερομηνία εκείνη. Εκθέτει, εξάλλου, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί αιτιολογημένη την επιβολή προστίμου ύψους 100 000 ευρώ.

(13) Στις 14 Ιουνίου 2004, η συμβουλευτική επιτροπή συμφώνησε ομόφωνα με το κείμενο του σχεδίου απόφασης της εφαρμογής του άρθρου 81. Στις 21 Ιουνίου 2004, η συμβουλευτική επιτροπή συμφώνησε ομόφωνα με το προτεινόμενο πρόστιμο. Οι παρατηρήσεις του συμβούλου ακροάσεων επί της διαδικασίας κοινοποιήθηκαν στη συμβουλευτική επιτροπή.

---

[1] Υπόθεση C-309/99, Wouters, Συλλογή 2002, σ. I-1577.